

Temetési beszéd

A Fazekas tanárainak és diákjainak nevében búcsúzom Kőváry Károlytól, illetve dehogyan Kőváry Károlytól: a mi drága Kavicsunktól. Mert még előző iskolájában így nevezték el tanítványait, és ő büszkén viselte ezt a nevet, hiszen tanítványaitól kapta.

Volt kollégái és diákjai nevében búcsúzom, azt kellene tehát elmondanom, hogy mit tanultunk Tőle mi, a tanítványai és kollégái. De nem elég azt elmondani, hogy mint kollégák és diákok kaptunk Tőle, beszélnem kell arról is, amit mindezen túl, illetve mindezek előtt legszemélyesebben kaptunk tőle. Aki ismerte, akit tanított, az tudja, hogy milyen jó volt tudni, hogy van egy biztos pont az életünkben, akit úgy hívnak: Kavics, akinek bátorító szavára, feszültségoldó mosolyára, tüzes vidámságára legrosszabb pillanatainkban is számíthattunk. Számíthattunk ingyen és anélkül, hogy bármit is szólnunk kellett volna. Nehéz erről beszélni épp most, amikor olyan közélről érezzük, mennyire felfoghatatlan, hogy az, aki ilyen biztonságot, bizalmat és erőt sugárzott magából, aki ilyen biztos pont volt sokunk életében, és aki már mosolyával is emlékeztetni tudott minket arra, ami erős bennünk, meghalt. A megszokás majdnem azt mondatta velem: többé nincs közöttünk – de a megszokás pontatlan és megbízhatatlan fogalmazó. Mert nem igaz, hogy Kavics nincs közöttünk. Kevés ember van, akiről ilyen biztosan mondhatjuk, hogy most is közöttünk van, amikor pedig hiánya nagyon is fájdalmasan hasít belénk, s amikor azért jöttünk ide, hogy mindörökké búcsút vegyünk Tőle.

Ez az ellentmondás nem hagy nyugodni és arra kényszerít, hogy ne érjem be azzal a nagyonissal, amit könnyű lenne elmondani róla, hanem amennyire erőmből telik, megpróbáljam felidézni a legtöbbet, amit Kavics jelentett és jelent számomra és számunkra, mindazok számára, akik közelében élhettek. Mert könnyű elmondani, hogy mi mindent tanultunk Tőle matematikából, a matematika szépségeiből: hányunkat oltott be a geometria szeretetével. A geometria a művészet a matematikában, mondta és valóban: gyönyörű volt, ahogyan matematikát tanított. Könnyű elmondani, hogy hány nem kifejezetten matematikai érdeklődésű tanítványával tudta megízlelteni a matematikai felfedezés örömét és tudott így beavatni a matematika szépségébe. És könnyű elmondani, hogy történelmet is lehetett tőle tanulni: a Laričev feladatok számát sokszor így adta meg: III. Béla uralkodásának második éve, s megvárta, amíg kitotózzuk, melyik feladatra is gondolt. Számptalan versidézett tarkította óráit. És sorolhatnám még, amit tanulni lehetett tőle. Elmondhatnám azt is, ami nem titok, de ki kell egyszer nyilvánosan is mondani: hogy a Fazekasból nélküle nem lett volna az, ami, hogy a Fazekas matematika tagozata azért képvisel világszínvonalat még ma is, mert ő ott volt és **iskolát csinált**: ő vezette a matematikai munkaközösséget, ő indította útjára a matematika táborokat, ő vezette a Szuper-szakkört és ő honosította meg a műhelymunkának azt a hangulatát, amely olyan otthonossá tette az óráit. Nem véletlenül ő kapta az első Rácz tanár úr díjat: mert ami Rácz tanár úr volt a Fasori Gimnáziumnak, az Kavics a Fazekasnak. De a legfontosabbat még ezzel sem mondtam el. Mert a legfontosabból, amit tanulni lehetett tőle, nehezebb beszélni. Azt ugyanis szinte észrevétlenül, mert magától értetődően adta, sugározta magából. Az igazi szeretet nem látható és nem hivalkodik. Éppen ezért Kavics közelében mindenki megértőbb, türelmesebb lett, mert „ráragadt” valami Kavics természetéből. Kire több, kire kevesebb, érzékenységének megfelelően. S ma még inkább, mint máskor, azt kérdezzük magunktól: vajon mennyi „ragadt ránk” Kavics szeretetének tágasságából és erejéből. Mert a legfontosabbra, amit Kavics kisugárzott magából, ez a megfelelő kifejezés: **szeretetének tágassága és ereje**. Ez az, amivel mindig közöttünk marad. Ez a szeretet **mindenkit elfogadott** és **mindenkinek erőt adott a növekedéshez**.

Mindenkit elfogadott, akiben a legkisebb csíráját is látta a növekedésnek és végtelen türelme volt, mert tudta: a növekedés mennyi belső konfliktussal jár. Sosem értette a türelmetlen, követelődző tanárokat, akik nem értik, hogy a növekedéshez tér kell és teret csak a szeretet terem. Szeretete sosem volt tolakodó. Lao-cse, az egyik legrégebb kínai tanító mondja, hogy **az igazi bölcs nagyra nevel és nem uralkodik**. Kevesen vannak, akik úgy tudnak nevelni és vezetni másokat, hogy nem uralkodnak rajtuk. Kavicsból ezt lehetett megtanulni. S mi tanítványai azt kérdezzük magunktól: vajon mennyire sikerült ezt megtanulnunk, ellesnünk tőle? Kavics tágas szeretete **mindenkiben látta és tisztelte az egyéniséget**. A legnehezebben kezelhető és legmakacsabb diákjait is megszelídítette, mert azt látta bennük, ami erősödni, növekedni akart. Mindenki egyéniségét tisztelte, de csak mosolyogna azon, aki csak elvből tiszteli mindenkit az egyéniséget. Mert az egyéniség tisztelete nála sokkal mélyebbről, a természetéből fakadt, s mert ösztönösen tudta, hogy sokkal mélyebben kell hozzá ismerni és tisztelni az emberi lét konfliktusait, s ez az ismeret elvekkkel nem helyettesíthető.

Kavics **szeretete erőt adott a növekedéshez**. Talán ez volt, amit a legjobban szeretett és kifejezetten élvezett tanítványaiban: amikor látta, hogy hogyan növekednek, hogy hogyan sikerül legyőzniük a makacsul ellenálló nehézséget még nagyobb makacssággal. Amikor látta felcsillanni az értelmet szemükben. Maga is csillogó szemmel tudott beszélni arról, ha még alig állni tudó „pótunokájának” hosszú küzdelem után sikerült végre kidobnia a labdát a rácsos ágyból, vagy ha egyik tanítványának sikerült megoldania egy sokáig ellenálló feladatot: a növekedésnek, az akarat erősödésének örült csillogó szeme. S szemének ez a csillogása legrosszabb pillanatainkban is erőt adott és a saját erőnkre emlékeztetett minket. Akik ma itt vagyunk, azért vagyunk itt, hogy – azokkal együtt, akik ma nem tudnak – itt lenni, köszönetet mondjunk ezért Kavicsnak. Köszönetet mondjunk azért, ami már mindörökre velünk marad, s amiért mostantól mi vagyunk a felelősek, hogy mindörökre itt maradjon köztünk.

Kedves Kavics! **Köszönjük!** És kérjük Istent, hogy legyen erőnk emlékezni arra, és élni azt, amit Kavicsból kaptunk.

Surányi László

*(forrás: Surányi tanár úr – azóta megszűnt, de archivált – honlapja:
<http://umann.hu/kavics/luranyi/Kavicsbucsu.htm> [szerk.: Gutbrod András])*